

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

▣ Λιδαγμένο κείμενο από το πρωτότυπο ▣

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Πολιτικά, Γ 1, 3-4 / 6 / 12

Ὁ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστίν (καὶ γὰρ μέτοικοι καὶ δοῦλοι κοινωνοῦσι τῆς οἰκῆσεως), οὐδ' οἱ τῶν δικαίων μετέχοντες οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι (τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσιν). ... πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ᾧ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἶπειν.

A. Να μεταφράσετε την παραπάνω παράγραφο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω :

B1. Ποιοι δεν είναι πολίτες κατά τον Αριστοτέλη και με ποια κριτήρια αποκλείονται; Γιατί αυτά τα κριτήρια δεν είναι ικανοποιητικά για τον ίδιο;

Μονάδες 10

B2. Με ποια κριτήρια κατά τον Αριστοτέλη μπορεί κάποιος να αποκαλείται πολίτης;

Μονάδες 10

B3. «πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς» : Να αναλύσετε τον παραπάνω ορισμό της πόλης και σε συνδυασμό με το ακόλουθο μεταφρασμένο χωρίο να σκιαγραφήσετε τη σχέση του πολίτη με την πόλη στην οποία ανήκει.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Πολιτικά Α 2, 11-12

Στην τάξη της φύσης η πόλη προηγείται από την οικογένεια κι απ' τον καθένα μας ως άτομο· ο λόγος είναι ότι το όλον αναγκαστικά προηγείται του μέρους· πραγματικά, αν πάψει να υπάρχει το σώμα ως σύνολο, δεν θα υπάρχει πια ούτε πόδι ούτε χέρι παρά μόνο ως (ίδια) λέξη, όπως, ας πούμε, αν μιλούμε για πέτρινο χέρι (θα είναι, πράγματι, κάτι σαν αυτό, αν μια φορά πεθάνει) : όλα τα πράγματα είναι αυτό που λέμε ότι είναι, αν τα κρίνουμε με κριτήριο τη λειτουργία και τις ιδιότητές τους· από

τη στιγμή, επομένως, που θα πάψουν να έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά, δεν θα πρέπει πια να λέμε ότι είναι ό,τι ήταν πριν, αλλ' ότι απλώς εξακολουθούν να λέγονται ακόμη με την ίδια λέξη.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν είναι λανθασμένη:

- α. Η κριτική που ασκούσε ο Αριστοτέλης στις πλατωνικές απόψεις ήταν πολύ σκληρή.
- β. Μετά από τις βασικές σπουδές του ο Σταγειρίτης έφυγε από την Ακαδημία.
- γ. Η διδασκαλία του Αλεξάνδρου στηρίχτηκε κατά βάση στα ομηρικά έπη.
- δ. Για τον ορισμό της ευδαιμονίας ο Αριστοτέλης επηρεάστηκε από τον Ηράκλειτο και τον Δημόκριτο.
- ε. Ο Αριστοτέλης ανέλαβε τη διεύθυνση της Ακαδημίας, όταν επέστρεψε στην Αθήνα από τη Μακεδονία.

Μονάδες 10

B5. α) Να γράψετε ποιες από τις λέξεις του πρωτότυπου κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις ακόλουθες:

- **επαρκώς :**
- **εναρκτήριοις :**
- **εμβέλεια :**
- **επίφαση :**
- **εφάπαξ :**

Μονάδες 5

β) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ουσιαστικό
<i>οϊκείν</i>	-τωρ	
<i>κοινωνούσι</i>	-ία	
<i>μετέχοντες</i>	-μα	
<i>δικάζεσθαι</i>	-τής	
<i>είπείν</i>	-ος	

Μονάδες 5

▣ Αδίδακτο κείμενο ▣

ΠΛΑΤΩΝΟΣ Ἀλκιβιάδης Β' 149-150β

Ἄν οἱ θνητοὶ προσφέρουν πλούσιες θυσίες πρὸς τοὺς θεοὺς, κερδίζουν τὴν εὐνοιά τους;

Οὐ γὰρ οἶμαι τοιοῦτόν ἐστι τὸ τῶν θεῶν ὥστε ὑπὸ δώρων **παράγεσθαι** οἶον κακὸν τοκιστὴν· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς εὐήθη λόγον λέγομεν, ἀξιοῦντες Λακεδαιμονίων ταύτη περιεῖναι. Καὶ γὰρ ἄν δεινὸν εἶη εἰ πρὸς τὰ δῶρα καὶ τὰς θυσίας ἀποβλέπουσιν ἡμῶν οἱ θεοὶ ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν ψυχὴν, ἄν τις ὄσιος καὶ δίκαιος ὦν τυγχάνῃ. **Πολλῶ** γε μᾶλλον οἶμαι ἢ πρὸς τὰς πολυτελεῖς ταύτας πομπὰς τε καὶ θυσίας, ἅς οὐδὲν κωλύει πολλὰ μὲν εἰς θεοὺς, πολλὰ δ' εἰς ἀνθρώπους ἡμαρτηκότας καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν ἔχειν ἀν' **ἕκαστον** ἔτος τελεῖν· οἱ δὲ, ἅτε οὐ δωροδόκοι **ὄντες**, καταφρονοῦσιν ἀπάντων τούτων, ὡς φησὶν ὁ θεὸς καὶ θεῶν προφήτης. Κινδυνεύει γοῦν καὶ παρὰ θεοῖς καὶ **παρ' ἀνθρώποις** τοῖς νοῦν ἔχουσι δικαιοσύνη τε καὶ φρόνησις διαφερόντως τετιμῆσθαι.

τοκιστῆς = τοκογλύφος, **περίεμι** = υπερισχύω, υπερερώ, υπερέχω

Γ1. Να μεταφράσετε το κείμενο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

κακὸν	το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
πολυτελεῖς	την κλητική ενικού στο ίδιο γένος
ἰδιώτην	την κλητική ενικού
διαφερόντως	τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
ὄ,τι	την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος
παράγεσθαι	το τρίτο ενικό πρόσωπο στην οριστική του Υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

ἀξιούντες	το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην υποτακτική του Ενεστώτα στην άλλη φωνή
ἡμαρτηκότητας	το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο στην ευκτική του Μέλλοντα
φησιν	το απαρέμφατο του Ενεστώτα
τετιμῆσθαι	το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική του Ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

Μονάδες 10

Γ3α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου :
παράγεσθαι, πολλῶ, ἕκαστον, ὄντες, παρ' ἄνθρωποις.

Μονάδες 5

Γ3β. Οἱ θεοὶ, ἅτε οὐ δωροδόκοι ὄντες, καταφρονοῦσιν ἅπαντων τούτων : Να εξαρτήσετε την παραπάνω πρόταση από τη φράση «Σωκράτης ἔφη».

Μονάδες 5

τύχη ἀγαθῆ!!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Ρένα Σαρμπάνη